

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 1'00 ptas. trimestre
Reste Catalunya. 1'50 » »
Reste d'Espanya. 2'00 » »
Estranger. . . 45'00 » l' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. 40 centims
Id. atrassat. 15 id.
Sucursal pèra cartas y avisos:
er l' Arxiu líric-dramàtic de don
J. Gelabert. Unió, 5, 3.er, 2.na.

LO FOLLETÍ

Avuy comensem á donar per separat la bonica comedieta de l' aplaudit escriptor D. Joseph Asmarats, titulada: **La Samatruquis**, obra que molts aficionats han aplaudit y que creyem será de l' agrado de nostres lectors.

LAS GERMANDATS**ARTICLE VII Y ÚLTIM**

Ja es hora de acabar la present série de articles. Avuy anem á ferho, fixantnos en las estranyesas que ofereixen bastants reglaments, porque n' hi ha algunes que són de caràcter general y que están en pugna ab lo fi caritatiu que ha de guiar sempre á las associacions que vulgan correspondrer en realitat á favorir á la part més desvalguda y necessitada de 'ls seus germans.

¿Quín es l' objecte principal que 's proposan los monte-píos? Ben cla ho pregonan tots en son document constitutiú: auxiliarse en cassos de malaltia. Això significa de una manera clara que l' esperit de la caritat ha de inspirar tots los actes de las germanats; que no ha de haverhi may, en cap situació ni circumstancia, miras d' egoisme ni idees de odi y de malvoler envers ningú absolutament. Resulta per natural conseqüencia de lo que diem, ó millor dir de lo que prevenen tots los estatuts, que sense propòsits generosos, humanitaris y fraternals, no pót existir cap germanat, y això indica que contravenen tan dignes desitjos, aquellas disposicions que 'ls deixin sense

regir en qualsevol época ó per qualsevol pretext.

Ara bè; ¿es generós, humanitari y fraternal lo suspèndrer que funcioni una associació benèfica com han de ser las germanats, en períodos de temps calamitosos? ¿No resulta altament egoísta y no es fins irrisori, que durant lo temps de un cólera quedin sense poguer cobrar subsidis los pobres germans (perque són en realitat los mes pobres) á qui 'l seu mateix estat de miseria ó de penuria no 'ls permet gastar ni un céntim pèr fugir de 'l lloch de la epidemia? ¿No es altament injust y ridícul que 'ls mes afavorits per la fortuna, aquells que tenen quatre quartos s' allunyin de 'l mal contagiós y sápigam cert que en tant que aquet duri, no sols no deixarán de conservar tots los drets de associat en lo respectiu monte-pío, sino que encara s' estalviarán de pagar las papeletas mensuals y tindrán la seguritat de que no s' abonará res á ningú per malalties, encara que aquestas sigan en gran número?

Donchs ¿cóm es que molts monte-píos están en suspens de cobro y de pago en épocas calamitosas ó revolucionarias?

Aixó es la llei de 'l embut: ampla per un cantó (pe 'ls que se 'n van á fora); estreta per l' altre cap (pe 'ls que no poden marxar): aixó es un cas que casi pót considerarse il·lícit porque no mes es favorable á un número de socis y es perjudicial a 'ls altres, precisament los que menos tenen: aixó no deuría constar en cap reglament; porque, per més que siga un pacte que accepta tothom que entri en la germanat que 'l imposa, es un pacte injust fins a 'l extrem; un pacte que mentres favoreix, com hem dit, á uns associats, perjudica á altres y vé á establir una trista diferencia en contra 'ls mes pobres y per lo tant en benefici exclusiu de 'ls que ho són menos, los quals se converteixen en explotadors de 'ls primers que resultan explotats pe 'ls que no haurían d' exercir tan odiós privilegi.

Y no obstant, com se sab, iquants reglaments de monte-píos diuen que *todo contagio, sitio ó bloqueo importará forzosamente la suspensión de cobros y pagos desde el día de la declaración oficial hasta el de la vuelta al estado normal!*

¿Per qué subsisteix encara semblant article? Per rutina, per deixadés de 'ls associats.

Pero afortunadament no subsistirà sempre: ja hi ha germandats modernes que deixen aixó á 'l criteri de la Junta Directiva, y fins n' existeixen, com *El Amparo Moderno* y 'l *Monte-pío Catalá*, que disposan que no hi haurà suspensió durant los temps anormals, sinó que 'ls associats cobrarán y 'ls que marxín han de contribuir, anticipant lo pago d' un trimestre, á aumentar lo fondo comú.

Aixó es digna de alabansa, es just, y la bona llevor sembrada en aquet camp de beneficencia donará bons resultats—n' estem persuadits,—logrant que altres monte-píos adoptin tan lógica resolució, ó fent que augmenti 'l contingent de 'ls que ja la tenen adoptada. Tot es comensar.

En cambi, no creyem que tinga igual fortuna la incomprendible mania que 's trasllaheix en un reglament que acabem de fullejar.

Es de una germandat que té un reglament poch meditat; un reglamente que suposem fet ab bona fé; pero en lo qual, á pesar de la bona fé, s' hi véu odi inconscient, inesperienza supina, complert desconeixement de las rudimentarias nocions de justicia y una hipocresía que es prou vista per mes que 's tapi ab la careta de la llibertat.

No hem de fixarnos en sos articles de tramitació y de administració; pero á 'l llegir algunas de las cosas que certs articles diuen, es forsós assegurar que lo que alguns dispósan se dona de patacadass ab lo que predica 'l prefaci, si d' aquet se 'n ha de tréurer l' aygua clara, que es duplós.

Preguntem; ¿qué dirían los fundadors de 'l monte-pío *La Fraternidad*, si en algún reglament de asociaciones de socorro á 'ls malalts, se previngués que 'ls germans haurían de passar lo rosari, anar á missa, á professons y á altres actes religiosos de 'l catolicisme; ó que deurían abrassar lo protestantisme; ó que 's tindrían de declarar juheus, etc. etc...? Ho trobarían reaccionari, ¿vritat? atentatori á la dignitat humana; ¿no es cert? contrari á la Constitució vigent sens dupte, ó quant menos, un atach á la llibertat de conciencia, ¿no es aixís?

Donchs aixó precisament han fet ells si be en sentit contrari: y ho han fet desfent ab la quia lo que ab lo cap havían pensat lligar.

Lo prefaci que escriuhen diu que *al fundar LA FRATERNIDAD no ha sido otro su objeto que el de reunir en fraternal abrazo para socorrer en caso de enfermedad á sus hermanos y á TODO AQUEL QUE, AÚN ESTANDO SUS IDEALES EN CONTRA NUESTRA (los d' ellos), NECESITA DE NUESTRO AUXILIO (l' seu també).*

A 'l comensar l' articulat diu lo Reglament, que *«el sujeto que ingrese debe practicar todos los actos de la vida, como son casamientos, bautizos y entierros civilmente, con arreglo á las leyes del Estado, SIEMPRE Y CUANDO NO HAYA DE SER CON PERJUICIO Á LA PAZ DEL HOGAR.*

Lo qual significa que quant aixó siga en perjudici de LA PAZ DEL HOGAR, no es indispensable tal requisit de actes civils; cosa lógica en personas que blasonan de estremada llibertat y cosa que en últim cas proba que 'l article sobra, porque d' ell se desprén que s' han de admétrer també socis que no fassin

aquells actes civils si 'l ferlos es CON PERJUICIO DE LA PAZ DEL HOGAR.

En fi; passi la tendencia de 'l lliure pensament, porque fins aquí no atenta á la llibertat de ningú.

Pero ara vé 'l bo: l' article 19 diu que 's pagarán 10 días de subsidi á las parteras; pero que si batejan a 'ls fills no se 'ls abonará res; y 'l 54 mana que 'l malalt de gravetat que 's vulgui combregar se entén que renuncia á 'l cobro, per lo qual la Societat no li abonará res enterament.

¿Es aixó lliberal, ó es esclavizar los pensamientos, quant encare ha de concebirlos la imaginació?

Nosaltres, verdaders partidaris de la llibertat veritable, no compremem (com no ho entendrá cap persona de sentit recte,) que unas gents que volen alardejar de ideas lliure-pensadoras, resultin tan fanáticas de 'l ateisme qu' arribin a 'l punt de voler engrillonar lo pensament, no per ideas religioses que 's manifestin, sino per las que pugui arribar á professar una persona en la hora suprema de la mort; resultant també gent que no contenta ab posar trabas estrambóticas, s' atreueixen fins á castigar ab una multa de 'l total import de 'ls subsidis á qualsevol associat que en 'lo trance crítich de traspasar los umbrals de la vida terrena, vulga reconciliar-se ab la Divinitat per medi d' un acte de catolicisme de 'l qual resulta que qui 'l practiqui necessita l' auxili de *La Fraternidad* AÚN ESTANDO (allavoras) SUS IDEALES EN CONTRA de 'ls que tingan los confeccionadors de 'l mateix reglament.

Si fós aixó sol, sería atacar la llibertat de conciencia y probaría 'l procedir hipócrita de 'ls que predicen una llibertat que privarian de practicar si tinguessin prou poder. Pero hi ha més: hi ha un atach directe á la Constitució, desde 'l moment que 's molesta á ciutadans espanyols per las creencias religioses que PUGUIN ARRIBAR Á PROFESSAR, y apareix manifesta una amenassa que pugna ab disposicions de 'l Códich penal. De manera que hi ha articles en aquet reglament, que, á parer nostre, en cumpliment de la ley d' associacions devían haver trobat algún obstacle proevi per part de la Autoritat.

Considerem que las germandats no han de ser institucions religioses ni anti-religiosas: han de ser humanitarias y deixar que fora de 'l auxili per malalties, impossibilitació y altres cassos per l' estil, cada individu tinga complerta llibertat de pensar y de procedir. Per' xo deplorem la ceguera de 'l reglament que 'ns ocupa, com nos doldríam d' una ceguera en sentit contrari.

Ab lo dit posem fi, per ara, á nostre tasca, ab la qualensem haver demostrat l' esperit que 'ns guía en pró de una institució benéfica que pót y deu millorar en Catalunya; esperant que aixís com s' ha fet que arribés á las Américas alcansant gloria per' nostra comarca, la establirem en punts de nostra patria ahont no sia coneguda ó desarrollada, puig aixó 'ls catalans haurem guanyat un títol més per meréixer la consideració y estima de las regions que, ab nosaltres, forman l' Estat espanyol.

P. DE R.

REVISTA DE ESPECTACLES

Novedats.—Ab la ópera *Ernani*, 'l disapte passat va inaugurarse una companyia italiana en la que debutá la soprano Sra. Aymó que fóa molt ben rebuda.

Lo tenor Ottaviani que posseheix una bona y ben timbrada veu, fòu mòlt aplaudit pe 'l numerós públich que abundaba en los alts, puig las localitats no van arribar á omplirse. Tambè va surtirne mòlt airós lo barítono Ferrari desampenyan ab acert lo paper de *Carlos V.*, y 'l baix Sr. Visconti, ja conegut de 'l nostre públich.—B.

Eldorado.—Lo passat dissapte fòu d' estreno. La obra estrenada es de Strauss: se titula *Una notte in Venezia*.

L' argument es petit y está desarròllat ab mòlt enfarfagament.

La música si que val.

¡Y com se coneix que son autor es aquell compositor elegant, inspirat, distingit, de formas originals y particulars y que un lloch eminent tè dintre 'l rang de las celebritats musicals! ¡Quí no coneix á Strauss per sos incomparables walsos, modelos de elegancia y distinció!

Tè números notables: una romansa de tenor, de melodia original y ben ritmada; un quarteto bailable, plé de ingenuitat y senzillés; un quarteto ahont hi está llensada á dojo la gracia y la essencia de la imaginació juguetona; y mes que en lo dit, y mes que en tot lo altre, 'ns entussiasman los *couplets* de 'l segon acte. Alló mereix calorosa tanda de aplausos, com se li dona cada nit.

En Gargano (Aristides) 'ls canta que no hi ha mes que demanar. Tè aquest artista la veu poch extensa, de timbre atenorat, que per sa poca extensió tè que cantar de barítono; pero d' una finura en lo dir y una distinció en lo frasseig, que resulta en aquesta obra 'l protagonista, 'l noy mimat de 'l públich.

Tambè són dignes de menció 'ls *couplets* en terceto de 'l tercer acte.

Los coros d' aquesta companyia cridan l' atenció per... sas bonas formas y per l' ajust ab que cantan. Lo que proba que estudian mòlt y ab profit. Aixó es degut á que 'l mestre director Sr. Grandi, sab la manera de vèncer las dificultats en una massa coral y tè 'l cuidado especialíssim de prestárlshi l' atenció que 's mereixen.

La decoració de 'l tercer acte es la que mes val.

Hem de parlar també de la execució que aquesta companyia doná á *Marina*, representada 'l dimars passat.

La inspirada obra de 'l mestre Arrieta tingué una interpretació justa, cabal, acertada. Per aixó 'l públich no 's cansaba d' aplaudir, desitjós de saborejar aquelles melodies, *italianas* si 's vol, pero plenas de sentiment y elegancia.

La Srta. Leoni y 'ls Srs. Acconci y Piraccini fóren los héroes de la festa.

Mòlt contribuí a l' éxit la manera magistral ab que dirijí l' orquesta lo mestre Grandi. Ab éll se tindrian de mirar aquesta terrible constelació de directors d' orquesta que, com per generació espontánea, 'ns han surtit *deslumbrantnos* ab sa inteligencia.

Guerra a gli uomini no 'ns agradá ni per son argument ni per sa música.—A. DE LO FLORIDA.

Granvía.—*El duo con la Sultana* va estrenarse 'l passat divendres, obtenint una execució mòlt regular y distingint'shi 'ls Srs. Oliva, Mata, Güell y Tabernero, junt ab la tiple Fernández que cada día recull mes aplausos en aquest teatro.

L' obra es bilingüe: la titulan sos autors bufonada y per xó pot passar bè.

—*El Reclamo*: aixís se titula l' última obra de 'l

mestre Chapí, estrenada en aquest teatro. La lletra es de 'ls Srs. Lucio y Arniches. Tè certas situacions que fan recordar escenas de 'ls mateixos autors en altrás obras: com v. gr., lo coro de 'l últim quadro, ab lo de bremadors de *Las Campanadas*. No obstant, es un libreto que 's presta mòlt y mòlt á que 'l músich desplegui las alas de sa fantasía donantnos gallarda proba de possehir la música de gran vol.

¿Ho ha lograt lo mestre Chapí?

En nostre concepte, no.

L' autor de *El Reclamo* no sembla 'l de *La Czarina*, ni de *El Rey que Rabió*, ni 'l de *La Bruja*, y altrás obras de 'l mateix.

En lo que canta 'l coro dintre la casa de 'l apotecari va estar desgraciat. Alló no es música que hági pogut apèndrer la gent de poble que per un regular no tenen educació musical y sols volen composicions de forma sencilla y melodia tirada. Lo coro de donas de 'l primer quadro, 'ns recordá un de *Los aparecidos*. Sembla tallat ab lo mateix patró. La música de 'l coro, es de lo mes vulgar en sa forma melódica y de un principiant la instrumentació.

En fi: la música de *El Reclamo* podrá donar mes ó menos profit á son autor; pero de gloria no n' hi reportará gens ni mica.

En sa execució foren aplaudits las Sras. Delgado y Rodriguez y 'ls senyors Güell, Oliva, Mata y Miró.

Jardín Español.—Las novedats de la setmana han sigut la reaparició de *La Lanterna mágica*, de C. Gumá, y 'l estreno de *Alí-oli*.

Los autors d' aquesta última han bromejat ab los fets de Melilla, presentant algunas escenas que fan riurer per lo bé que están.

La música es de D. Francesch Pellicer, y ab ella ha demostrat aquest novell compositor, possehir excelents disposicions pèra 'l teatro ja que tè certs arranques que denotan nervi y 'l mateix temps independència en la manera de concebir la forma de son treball.

L' ampulossitat que en general resulta de la vestimenta, acusa la inexperiencia que 'l perjudica. Pero aixó 's deixa a l' temps, que 's va tenint cert desembrás y fitxesa d' estil pera traurer lo que sols enfarfega y destorba.

Teatro Moratín (Gracia).—Continúa ab excelent éxit la companyia de sarsuela dirigida per D. Ramón Pruna. Ultimament ha debutat la primera tiple D.ª Concepció Córdoba, que ha pres part en las sarsuelas *Chateau Margaux* y *El duo de La Africana*. La Sra. Córdoba, á mes de tenir una bona figura, posseheix bonich timbre de veu; sab presentarse y canta ab gust. Ab aquestas qualitats no cal dir que 'l públich la va rébrer ab mòlt agrado, fentli repetir casi tots los números de música.

La mateixa nit representaren per primera vegada la sarsueleta *Los Secuestradores*, que sort va tenir de 'l bon desempenyo. sino hauría naufragat. S' hi distingí 'l Sr. Pruna, que en aquella classe de papers ja hi tè la má trencada: 'ls Srs. Pardina, Durán y Aragonés, perfectament.

Tambè s' ha posat *¡Qué... compra maduixas!* Pero aconsellem á la empresa que per obras catalanas se procuri mes elements, perque, esceptuant a 'ls senyors Pruna, Pardina y Aragonés, cap estigué bè.

En cambi, va surtir ben desampenyada la sarsueleta *Mam'zelle Nitouche*. La Sra. Córdoba y 'l senyor Pruna van ser los héroes en la *Colegiala* y l' *Horganista*.—M.

RETRATOS Á LA PLOMA

(N.º 10.)

Julio Gimbernau

Escriu en C. GUMÀ ab tanta soltura,
que 'l públich sos escrits ab goig espera;
la critica entre 'ls bons los considera
y en sos versos hi ha elegancia pura.

Es sa prosa també bona lectura,
xistosa y agradable en gran manera,
y á A. MARCH *La Esquella* 'l considera
com un de 'ls redactors de més cultura.

Si com poeta festiu jo mólt l' alabo,
en cambi com á autor tant no puch ferho
y encar qu' un dia ó altre ferho espero,
l' alabansa per ell aquí la acabo.

Firma A. March, Fantástich y Gumá;
pero 's diu Gimbernau... y se ho dirá.

Jo.

SECCIÓ DE MONTE-PÍOS

Monte-pío Catalá.—La Junta de Gobierno, en sesión de 17 de Julio último, obrando de conformidad con lo dispuesto en el apartado 1.º del art. 71 de los Estatutos, acordó expulsar de este Monte-pío á D. Ramón Ojeda López; y con motivo de haber sido extendidas por dicho señor sin autorización alguna, dos papeletas á nombre de don Isidro y D. Joan Vilella, sin que reunieran los requisitos indispensables —á pesar de lo cual se realizó su cobro con abuso de confianza.—en sesión de 5 del actual acordó hacer presente á los señores asociados que las papeletas mensuales verdaderas están selladas y además firmadas por el Presidente é intervenidas por el Contador, conforme dispone el art. 18, sin cuyas formalidades no ha de satisfacerse su importe.

Barcelona 9 de Agosto 1894.—El Presidente, José María Pons.—P. A. de la S. G. el Secretario, Modesto Vidal y Mateu.

—Hem vist l' estat de comptes de *El Auxilio Mútuo*, que comprén fins á fi de Juny proppassat. *El Auxilio Mútuo* es una associació á la que hi perteneixen moltes personas que tenen en lo teatro la seva ocupació y son modo de viurer y 's troba ab molta prosperitat.

De l' estat á que aludim, resultá que 'ls gastos de l' últim exercici importan Ptas. 10.306'84 y 'ls ingressos Ptas. 12.014'75, quedant per consegüent una existencia de Ptas. 1.707'91 y además 10 B. H. Cubas que valen pesetas 4.868'75, formant un capital de Ptas. 6.575'60, ó siga Ptas. 421'98 menos que en l' exercici anterior.

Com se veu, *El Auxilio Mútuo* es una associació que hórta á 'ls fundadors, que desde l'any 1881 ensá han vist aumentar sa importancia. Son primer Director fou don Bartumeu Carcasona y actualment ho es don Antón Fargas.

—Durant la setmana hem rebut los Reglaments de *La Unión Industrial y Obrera* y de 'l *Monte-pío Unión Provincial*.

Respecte d' aquesta germanat, tèn un reglament mólt ben redactat; pero sabem per un cas práctic que no 's cumpleix ni lo primer que preceptúa. En nostre poder tenim le llibreta de D.ª Carme Rovira que proba exactament lo que dihem.

Procuri son Director D. Francisco Izquierdo que no 's abusi per part de algún *corredor* de 'l nom de aqueix Monte-pío per fer *xanxullos*.

Si vol saber detalls li ensenyarem la llibreta: si ell no 'ls vol saber los darem á 'l públich.

Respecte á *La Unión Industrial y Obrera*, sabem de un soci admés en Mars que té pór d' haver sigut víctima d' un timo de 4 pessetas. Si l' Andador D. Manel Ventura vol enterarsen, pòt passar á la Direcció d' aquest periòdich y l' enterarem de 'l cas.

—D. Joan Mestres no pòt cobrar 30 pessetas que acre-

dita 'l Monte-pío *La Humanidad*, bajo la advocación de *Nuestra Sra del Pilar*. Esperem que son Director don Carlos Plancharia, se n' enterará y obrará com siga de justicia.

—Per omplir dos vacants de la Junta de 'l *Monte-pío Catalá*, han sigut nombrats interinament en sessió de la de Govern, los Srs. D. Angel Guix com á Vocal, y don Angel Rius Vidal, vis-Secretari:

IGUALTAT

En la sessió oficial de inaugurar la prop-pasada Exposició de Bellas Arts en nostra ciutat, entre 'ls discursos alusius á l' acte, 'ns cridá la atenció 'l que pronunciá nostre Governador Civil Sr. Larroca, per haverse lamentat de que entre las arts que representació ostentaban en aquellas estancias, hi faltá precisament la mes bella de totes, la mes genial, la mes sublime; la música.

Lo Excmo. Sr. Larroca tenia en part, sobra de rahò.

La música no quedá olvidada entre 'ls projectes presentats per la Comissió organitzadora de l' exposició; ella fou, sens dupte, la poderosa palanca ab que contá la Comissió citada pèra atraure á 'l públich á 'l espayós Saló de Bellas Arts, contant que si són molts que afició tenen á admirar las obras pictóricas y escultóricas de nostres renombrats artistas, són molts mes los que buscan en la música la elevació de sentiments que embauma l' esprit fentlo volar á las regions etéreas. Tot aixó ho tingueren en compte los senyors de la Comissió. Be 's pòt dir que la pintura y l' escultura ocuparen lo segon terme de l' Exposició, degut á la poca ó gens de varietat que en treballs d' aquesta índole 's pòt presentar. En cambi 's donaren concerts d' orga, pe 'ls Srs. Daniel y Gigout; d' orquesta pe 'l Sr. Nicolau; de banda per lo Sr. Rodoreda, y festivals per las societats corals euterpens, funcions que feren reunir á 'l Parch lo mes hó y escullit de la societat barcelonesa.

Donchs be: si en la passada Exposició de Bellas Arts (pintura y escultura) gracias á que, potser, dintre la Comissió organitzadora no hi havia cap músich que pèra la música abogués y per lo tant no tingués la mes bella de las manifestacions de 'l art un lloch digne á sa importancia y mérit pèra poder manifestar l' estat d' avens en que se troba, tractantse ara, per l' Ajuntament, d' organisar las festas pèra Ntra. Señora de las Mercés, donantlos importancia suma per la calitat y cantitat d' elements que 's tracta de reunir, nosaltres demanem á 'l Cabildo organisi concursos de societats corals, orfeóns de bandes militars y civils, d' orquestas constituïdas oficialment: en fi combinar tot alló que, mólt ó poca, relació tingui ab la música y serveixi pèra demostrar l' estat intelectual de nostres compositors.

Aixís quedaria establerta la igualtat de consideracions otorgadas á las demés bellas arts, quedaria, en part, atenuada la falta comesa á l' organisar la Exposició passada, donant á la música lo lloch preeminent que per son rango 's mereix.

L' Ajuntament de Barcelona y mólt especialment lo digníssim alcalde Sr. Collaso y Gil que tant se desviu per tot lo que llustre pugui donar á la ciutat, creyem madurarà la idea somerament esposada que encar que filla nostra es nascada per l' amor que tenim á nostra terra y per l' adoració idolátrica á la música.

ROMEO SANTACLARA.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

A las dotze de la nit *quant lo sol se 'n anaba á la posta* y 'ls rossinyols cantaban á reventar, nos han picat lo telefono fentnos saber que la Festa Major de Gracia enguany resultarà un aconeteixement piramidal.

Per consegüent, se sab que tot anirà bé: perque 'ls taberners han acordat construir una font de ví, perque 'ls aficionats á 'l déu Baco puguin satisfer son capritxo; los forners seguirán l' exemple de 'ls que ja han abaixat lo preu de 'l pá: las empresas de 'l gas, aixís com volían dotze rals per espita, ara donarán lo fluído de franch, pagant: los tramvías donarán deu céntims á tots los forasters que vulguin aná á caball y 'n paguin vint, y final, ment (y va de veras) lo barber de 'l carrer de Còrrega-núm. 191, Sr. Anglada, ja ha comensat á fer pagar 20 céntims per afeitar, tallar cabells y deixar com nous, ... á 'ls parroquians, ó mes bendit, com si surtissen de la capsa. ¿Qué 'ls sembla? ¡Y encara dirán que van malament á la vehina vilal!

FRAGMENT

Se diu Rosa: ¿no es vritat que li está be 'l nom? Ficsins'hi, sa blancor transparent contrasta ab sos llabis de grana y ab sos cabells negres y rissats que coronan son front com march d' èbano.

Es bona, com la que s' ha criat contemplant la natura, la obra de 'l Creador. Filla de la verge Amé-rica, tè tots los seus tresors d' hermosura y grandiositat ab totas sas formas, ab sos pensaments.

Mes sos ulls són foch en que s'han abrasat mòlts, sense que ningú hagi pogut apoderarse d' aquell cor que 'ls anima. ¿Per qué?—s preguntan sos adoradors sense sapiguerse respondre.

Mireula: plora agenollada a'ls peus d' an l'lit en que jeu' l que un jorn va ser son ayman; los sanglots no permeten entendre lo que sos llabis pronuncian; mes són paraulas d' aquellas que naixen de' l cor y s' exteriorisan sense metamórfosis, tal com se senten; puig l' imaginació en aquells moments suprems d' angioixa no tè altra preocupació que la causa de' l dolor moral que la transtorna, aislantla per complet de' l món y concentrantla en la desgracia que la afligeix.

Vintiquatre horas són passadas desde que son pobre ayman llensá son últim sospir. Ella la estatua de la desolació semblaba; com ja es sapigut, los grans dolors son muts; no tenen manifestacions ruidosas; pro 'l que tè cor y véu patir d' aquesta manera, comprén lo gran dol que s' experimenta; la vida fuig de' l cos sentintse una gran angunia que pesa sobre las entranyas y 'l cervell com llosa de plom que aniquila y anonada.

Desde llavoras cada vespre a' l toch d' ánimas que com sospirs d' ella semblan, piadosament s' agenolla resant pera l' etern descans de la de 'l que fôu sa única ilusió y llágrimas com perlas brotan de sos ulls, regant la terra que ambiciosa las beu rápida, y cada any quant arriba 'l jorn de' ls Morts, a' l cementiri encamina sos passos, portant una corona de semprevivas, que indica subsisteix la flama de 'l carinyo que may mes pôt sentirne per ningú, perque es un cos sense ánima lo que vaga per la terra; es una estatua de marbre.

ANGEL JUST.

Restauració d' escenari

Si de S. Joseph tingués *eynas*, trassa y santedat, l' escenari Societat no fóra lo rónch qu' es. Ab quatre *journals* no mes tal com nou lo deixaria; ab l' *aixa* 'ls *grops* li treuria; després passanthi per tot la *garlopa* y 'l *ribot*, de dalt-baix l' allisaria.

Tenint preparat lo *banch* y untat de *grassa* 'l *cargol*, plé d' *ayga-cugi* lo *perol*, y 'l taller sense entrebanch, encara que ho fés de franch treballaria ab delit; puig sento á dintre de' l pit ganas de fer de *fuster*, per' arreglar lo *teler social* tan mal guarrit.

Prenent be la *mida* justa y exactas las proporcions, buscaria que 'ls *taulons* siguessin de bona *fusta*: d' *acacia* no, que 'm disgusta; de *faig* menos; es molt verda; ferho ab *pi* no es cosa *cuerda*... Perque 'l *tot* no 's pugués moure, millor fóra la de *roure* que no 's *corca* ni s' *esquerda*.

Y... ¡pap! Fent a'ls *vicis* guerra y a'ls *trampistas* dant un bach, quant no 'm servis de 'l *xarrach* me valdria de la *serra*. Con que tota feyna esguerra *clavant claus* un mal *fadri*, perque no 'passés així y l' obra surtis mes *fiu*, gastaria la *barrina* ó sino 'l *flabarquí*.

Després de passá 'l nivell per totas las *peñas* juntas, vingan *claus*; vingan *puntas* y dali cops de *martell*. Ja es nou l' *armatoste* vell: tapadas be las junturas ab *guix*, *cola* y *serraduras*; res que dirhi hi trobarian y 'ls vents jugarhi podrian sens' reporta desventuras.

Y un cop la feyna acabada recullint tots los *boscalls*, trossos de *tauló*, *ensenalls* y la fusta *recorcada*, fentne una bona pilada per' dormir ab tranquil son, sense tenir cap afront, donant cap á ma fal-lera, n' alsaria una foguera que illuminés tot lo món.

JOSEPH M.ª Pous.

REPERTORI DE FORA

Girona 6 de Agost.

Com li havia anunciat en ma correspondencia passada, 'l dia 28 de Juliol, la oficialitat d' aquesta guarnició 'ns obsequia ab una funció teatral en lo Circo Álvarez, ahont va reunir-se la fló y nata de Girona, y li asseguro que várem passar una bona vetlla.

Lo teatro estaba admirablement arreglat ab plantas varias y trofeos de guerra, que daba gust.

Posaren en escena la pessa *Parada y fonda*, ben interpretada, especialment pe 'ls primers tinents de 'l Regiment de Guipúzcoa Srs. Méndez y Capapé: aquest últim representant lo comissionista barceloní, com qu' es ampurdanés, semblava un verdader actor, no un simple aficionat.

Luego 'l Sr. Florejats, farmaceutich militar, fèu uns quants jochs de mans molt ben combinats y difícils.

Per últim posaren *La ducha*, que també surtí ben dirijida y executada; finalisant la broma ab uns quants balls executats per la banda de Guipúzcoa, que per ésser molt tart no varen aprofitar 'ls concurrents; que preferiren entregarse á las dulzuras de 'l dormir.

Dispénsinme si deixo de citar noms de concurrents. Ja he dit qu' era la nata y flor de Girona.

Foren obsequiats en extrem tots los promovedors de la festa, desde 'l General Sr. Salcedo fins á 'l últim oficial.

Aquí estem ab una temperatura regular desde alguns días, y si no fòs perque, gracias á la moda y per las ganas que tenen alguns de surtir per aquestos mons á patir sol, pols y altras ganguetas, ningú 's recordaria fossim a'l mitj de la canícula.

Si bé crech no dech ficarme en cosas políticas dat lo carácter de aquest periódich, li participo que son tants los candidats que ja comensan á bellugarse pèra sentarse en la Diputació Provincial, que amohina sols contarlos. Pero ¡pobrets! molts me sembla que van á quedarse ab las ganas.—M DE S.

Tarragona 4 de Agost.

L' aventatjat é inteligent escultor D. Cárlos Mani, recentment pensionat per nostre Ajuntament, acaba de exposar en la ebanisteria de 'l Sr. Alarma, un preciós busto de 'l President de 'l Ateneo y Comisari de Guerra d' aquesta plassa D. Ernest Herrera, lo qual está atrayent l' atenció. Lo Sr. Mani marxará á últims de Setembre á la capital de Fransa, á continuar los estudis que ab tanta fortuna ha emprès.

Lo conegut pintor barceloní D. Santiago Russinyol ha acabat dos preciosos quadros representant un lo cementiri y altre los forts de la vehina montanya de la Oliva. Los que han tingut ocasió de véuer dits treballs, asseguran que són dignes de figurar a'l costat de las millors firmas. Actualment está treyent uns apuntes de 'l altar de 'l Sant Sepulcre en la Catedral.

Degut á las gestions de 'l President de 'l Ateneo don Ernest Herrera, la Comissió de Foment de l' Ajuntament, ha consignat en lo nou pressupost la quantitat de mil pessetas per ajudar á 'ls gastos de 'l Professorat y demés de las classes que sosté aqueixa Societat en benefici de la classe treballadora. Es de elogiar la conducta de 'l Sr. Herrera que 's desvetlla y no deix de fer tot quant pugui ser útil á la Societat.—J. B.

Olot 6 de Agost.

Divendres se posá en escena *El Rey que rabió*, 'sent desempenyat lo paper de *Rey* per la Srta. Soler. Es una jove que s' ha rebut á Olot ab molta simpatia. 'S presta a'l seu carácter per, fer papers d' home. No l' hem vista encara vestida ab faldillas á las taulas. Molts aplausos recullí, tant ella com la Srta. Franch en són paper de *Rosa*, quina 's vegé precisada á repetir la romansa de 'l segon acte que no deixá res que meriéixer. Es una tiple de categoria, que en Olot pocas n' hi havian cantat.

Lo coro de metjes també l' hagueren de repetir.

Lo teatro, plé com sempre.

Ahir posaren *De Sant Pol al polo Nort* ab una entrada extra, donchs no minvá per res de las altras celebradas.

No va quedar prou satisfet lo públich.

La escena en que se sentiren mes aplausos fou a'l comensar lo segon acte, en los couplets que 's cantan. Degueren repetirlos, no una sino quatre ó cinch vegadas, contribuhinhi molt lo cantar cada cop un couplet diferent, halagant, en un d' ells a'l públich y vila de Olot Eran originals de 'l Sr. Soler.

No cal dir que la Srta. Franch y 'ls Srs. Puig, Lluch y demés foren aplaudits.

En aquesta funció, la Srta. Monroc ballá 'l ball *La Silfide* que 's vegé casi obligada á repetir.

Per dijous s' espera, *Marina, El Duo de La Africana* y l' estreno d' una sarsuela que 'l seu autor Sr. Enrich Soler, baix de la companyia ha tingut á be dedicar á tots los habitants d' Olot.

Veurem lo que será.—J. SERTSAU.

Granollers 4 de Agost.

Diumenge en La Unió Lliberal, vingué la companyia que dirigeix D. Arturo Parera, y á la tarde representá 'l drama *El bandido Lisandro*, fent lo paper de protagonista la Sra. D.ª Elisa Malli que va estar bè en tota la obra. En quant a'ls actors Srs. Parera, Medina, Millá, Altés y Manso, cumpliren y 'ls espectadors aplaudian de debó. Per final representaren la pessa *Un vestit nou*, de 'l Sr. Millá. A la nit, representaren la comedia *La Mesonera del León de Oro*, per las parts principals y fent lo paper de *Adriana* la nena Daroqui, que va estar admirable. Lo públich quedá molt content com també de la comedieta *Mas vale maña que fuerza*.

Aquesta companyia donará quatre funcions los días 12, 15, 19 y 26, lo que 'ls hi desitjariam que tinguessin llenos.—R. M.

REUNIONS PARTICULARS

BARTRINA.—S' inaugurá aquesta Societat lo passat diumenje ab las comedias *¡Un curt de vista!*, *Tío... yo no he sido*, y l' estreno d' un monólech que dú per títol, *Morir per l' honra*.

Ab molt gust diríam nostra opinió respecte a'l monólech; mes nos vegem impossibilitats de ferho, perque l' actor encarregat de desempenyar-lo no va deixar que nos enteresim de res. En alguns moments ja va aixecar un xich mes la veu; mes no va bastar, perque sentit solsament á trossos, es impossible compèndrer l' acció per ferne una crítica imparcial.

CLARÍS.—També hi va haver estreno en aquesta Societat: la comedia *Agencia matrimonial*.

Lo Sr. March fèu ríurer molt ab sas gracias que 'l carecterisan; lo Sr. Vives casi 's pót dir que va emportarsen la palma... a'l cambiar de sexo, y 'l senyor Massons va ajudar bastant a'l bon desempenyo de l' obra.

¡Ah!... M' ho descuydaba; las simpáticas y aplaudidas Srtas. germanas Gassó, secundaren ab molt acert á dits joves aficionats.

Y quant lo teló caygué
lo públich cridant molt fort
deya aixís: *¡Salga el autor!*
Y surtí 'l Sr. Barbé.

Endevant, Sr. Barber: escrigui, que mostras com las de'l diumenje algunas ne pót alcansar.

També 's posá en escena *Una casa de fieras*, no massa, massa bè, y això es falta d' ensaigs per ans y falta de deservoltura per altre. A'l Sr. Galí, li recomanem que aprengui y no s' espanti si vól trepitjar la escena.

TERTULIA FAMILIAR.—Los Srs. Meseguer, Maymí y Pich junt ab la Srta. Parejo, van representar lo juguet *Un bon debut*, de 'l que lograren surtir-ne airosos, especialment lo Sr. Meseguer.

Després van fer *El Maestro de armas*, llahint bastant bons trajos. Lo públich aplaudí la pantomima y a'l pierrot D. Gaspar Pon.—Jo.

ROGER DE LLURIA.—Las comedias *Lo que no vulgas per tu*, *La noche antes* (monólech) y *Robo y envenenamiento*, 's representaren lo passat diumenje, fent-ne un desempenyo acertat, especialment en las dos últimas.—A.

FOMENT VOLUNTARI (*Gracia*).—Baix la direcció de'l Sr. Casellas, se posà en escena'l passat diumenge'l drama *Borrascas del corazón*, que tingué un desempenyo bastant acertat. En ell s'hi van distingir notablement la dama Sra. Abella y 'l Sr. Casellas. Algún intérprete pòt dir com en *Los sobrinos del Capitán Grant* «esta vez me ha salido un poquito desigual».—F. M.

¡NO HO SÈ!

Per mes que medito y busco
ab afany continuament,
sens pèndrer detall ni ripi,
dant mil voltas á 'l cervell,
no atino qué poden dirse
tota parella que veig
á 'l peu de fosca escaleta
parlant baix y sonrient.

Passan allí horas enteras,
fassi calor fassi fret,
tot prenentse las paraulas
un á l' altre ab goig inmens,
sens pòr ni pena que corri
com llamp destructor lo temps,
y sens mirar que murmura
tothom que passa prop d' ells,
sens calcular que molestan,
sense parar atenció en res,
com qui parla de negocis
y té pòr que escapi 'l tren.

¿Qué poden dirse ab tanta ansia?
¿De qué tractan tan de ferm?
¿Cóm es que per molt que parlin
no agotan lo xerroteig?
¿Contan historias? No ho pensin.
¿Resan par'-nostres? No ho crech.
¿Qué diantre, donchs, poden dirse?
Com hi ha món que jo no ho sè.

Diré mes: jo he festejat:
cada nit fins á las deu,
igual que tots, ab m' *aymia*
he parlat ab gran anhel
dos anys justos: sòch casat,
tinch criaturas, y... ¡cal res,
á horas d' ara lo que 's diuhen
¡encara no ho sé, no ho sé!

LLUIS MILLA.

SALÓ DE DESCANS

Lo dissapte vinent se celebrarà una funció teatral en la Societat «La Colombiana», nosantse en escena las comedias *A pel y á repel*, *A cà' la modista*, *L' anell pica-pedrell*, (estrenc) original de 'l Sr. Manubens, lo monòlec *A las foscas*, desempenyat per lo Sr. Santamaria, y *Cura de moro*.

—Felicitem á *El Eco de 'l Centro Roger de Flor*, per lo acertat qu' ha estat á 'l contestar un article ó cosa aixís publicat en un periòdich setmanal qu' ab intenció vol ferir los interesos de la Societat de que n' es eco dita revista.

—Lo día 14 de 'l corrent tindrà lloch en la societat Claris, instalada en lo local qu' ocupa La Luz del Porvenir, una funció teatral extraordinaria, la qual anirà á càrrech de D. Agustí Bergés, prenenthi part l' aplaudit tenor senyor Cassanyas.

—Pe'l torn següent la Societat Claris prepara una marmatxada bufa, parodiant a'l célebre Frégoli, que per la

bromada que sabem que 's farà n' hi haurá per 'trencarse de riurer... ó de fastich.

¿Veyam si 's tocará 'l ridicul?

—En lo Circul de la Esquerra de 'l Ensanne, 'l día 5 van representar la comedia *Morirse á tres dias fecha* y las pessas *Un tigre de Bengala* y *Bon Jan qui paga*, lo-grant nutrits aplausos las Srtas. Panadés y Masriera y 'ls Srs. Vilal (J. y C.), Laguna y Rodríguez.

—Hem rebut tart la carta de Lleyda. La posarem dissapte.

CAVILACIONS

ROMBO

Sostituir los punts per lletres que llegidas horisontal y verticalment diguin: Primera ratlla, consonant; segona, part del cós; tercera, mena de diversió; quarta, verb (l.^a persona de indicatiu); quinta, ciutat gran; sexta, nom femení (diminutiu); septima, fill de poble catalá; octava, efecte de aigua; y novena, vocal.

SOTA EME.

—
SOBRE D' ENVIO

J. Tomás Mateu

PIERA.

A Ana Cidubir

ROSAS.

Formar ab aquestas lletres los noms de sis carrers de Barcelona.

J. TOMÁS MATEU.

Soluciones á las cavilaciones de 'l núm. 186

Trenca-closcas: LA MUERTE EN LOS LABIOS.

Xarada: ADELA.

Anagrama: CABO, BOCA.

Tarjeta: LA MITJA TARONJA.

La han enviat exactas los Srs J. Blanch D. Jo mateix, Llarch y Prim, Gabetas y A. B. C. que poden recullir lo premi en la Sucursal (Unió, 5. 3.º, 2.º) desde dilluns viuent.

Los Srs Massana, Padró y Giménez no han acertat l' anagrama. las altrás cavilacions, sí.

A cada hu de 'ls que enviin las de 'l número d' avuy. se li regalará un exemplar de una obra comica.

CORRESPONDENCIA

Sabet-cicutrí (Vilafranca): se van passar una ratlla que deya: «está bè; rebut l'50.—Pep Mosca (Cornudella): següent «ha enviat» etc. De modo que no anaba per vosté lo que li diguè 'l periòdich. Vosté va cumplir bè. Dispensi.—B. Rujaca, Xich de Valls y Cap de trons: acceptat — J. Mestres (Olot): rebrá lo que demana. Los números van a 'l correu cada dissapte a 'l vespre

Imp. Pujol y C.ª — Tallers, 45.—Barcelona

CASAS RECOMANADAS

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Magatzem de pells de **J. Pous**, Princesa, 13.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Sastrería de teatros de **J. Guitart** successor de Fernando Doménech (a) Ros. S. Rafel, 16, 1.º.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

IMPRESA
DE
PUJOL Y C.

Especialidad en trabajos estadísticos, obras, periódicos, carteles, prospectos, etc., etc impresiones de lujo y económicas. — Sin competencia en los precios.

BARCELONA
Tallers, 45, pasaje

Máquinas para coser

Perfeccionadas de todos los sistemas

WERTHEIM

Francfort, S. MEIN

PATENTE DE INVENCION

LA ELECTRA

FUNCIONANDO EN ABSOLUTO SILENCIO

10 reales
SEMANALES

REBAJA
AL CONTADO

Modelos para familias e industriales

Ventas al por mayor y menor.

Depósito general en España

JOSÉ WERTHEIM

18 bis. — CALLE DE AVIÑÓ — 18 bis.
BARCELONA

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de màquines. Se ven á plasos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
per' guardaropias

Per' informes y detalls dirigirse a 'l carrer de

Estruch, 11, fusteria
BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' TEATROS

GRAN SALÓ
per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruqueria de VICENS GARCIA
Conde del Asalto, 6, principal
Casa establerta desde 1840

Orquesta de 'ls Catalans

DIRIGIDA PER
D. ROMUALDO ZUBIELLOQUI

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - 3.er
BARCELONA

La Zapatería de Carreras

establecida hasta hoy en la
RIERA BAJA, NÚM. 21

se ha trasladado á la

Calle de San Pablo, número 4

Gran surtido de calzado superior
Calzado de época para artistas de teatro

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con marmol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas. Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25
BARCELONA

ALMACEN DE MÚSICA
DE
Juan Ayné
Fernando VII, 51 y 53 y Call, 22
BARCELONA

PIANOS SUPERIORES
NACIONALES Y EXTRANJEROS
ARMONIUMS ECONOMICOS
Música de zarzuela y libretos, Métodos, estudios y música de toda clase para piano ó para canto
Guitarras desde 5 pesetas.

Arxiu y copisteria
DE
FRANCÉSCH PEREZ POL
Roig, 24, Entresuelo

Agencia Franco-Hispano Artística
de Teatros, Circos y Conciertos
Tallers, 45, 1.ª - Barcelona

Esta Agencia se encarga de la contratación de artistas lo mismo de España que del Extranjero; y de formar compañías de Verso, Opera, Zarzuela y de Circos.